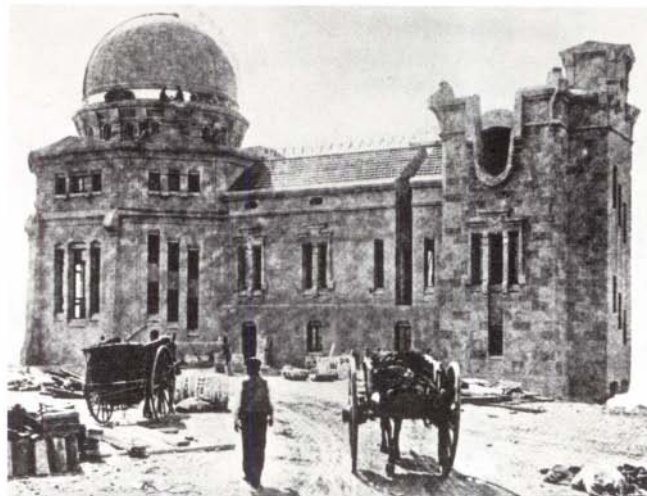

LA VENTAFOCOS DE LA CULTURA CATALANA

L'Observatori Fabra en construcció el 1904.

4 (setembre 1980

ciència 2)

El dia 22 d'abril d'enguany el president de la Generalitat, en presentar al Parlament de Catalunya el programa de govern de Convergència i Unió, assenyala que al llarg dels quatre anys d'aquesta legislatura el seu grup parlamentari pensava presentar un projecte de llei de "Foment i organització de la investigació a Catalunya", definit com a "pla nacional de recerca".

Des d'una perspectiva de defensa de la ciència catalana cal saludar aquesta iniciativa, promesa davant el primer òrgan de poder polític català, i no volem dubtar que qualsevol altre grup polític, que hagués estat guanyador en les passades eleccions al Parlament de Catalunya, hauria presentat, en el seu programa de govern, unes propostes similars.

¿És potser el signe d'una nova sensibilitat política en relació amb la importància de la ciència i de la recerca en una societat moderna?

Voldríem creure que sí. Ens agradaria poder estar convençuts que el partits polítics catalans comencen a adonar-se del fet que: "Catalunya, si vol bastir el seu futur sobre unes bases sòlides, no pot de cap manera desentendre's o ajornar la vertebració d'una política científica pròpia". Són paraules no envellides extretes del text de les Conclusions de l'àmbit de Recerca del Congrés de Cultura Catalana, conclusions que varen ésser recollides en el Manifest de la Cultura Catalana presentat ara fa tres anys i assumit per totes les forces polítiques catalanes i per la Generalitat de Catalunya. En aquella ocasió, i per primera vegada en més de quaranta anys, la comunitat científica catalana, força ben representada en el Congrés, expressava la seva veu i assenyala la necessitat i la urgència de vertebrar una política científica nacional. Cal reconèixer que fins fa molt poc els partits polítics catalans havien demostrat tenir una escassa sensibilitat en relació amb aquestes qüestions. No hi havia —i encara no hi ha plenament— diferents línies de política científica corresponents a cada un dels partits polítics catalans. Fa pocs mesos encara, el "centre d'Estudis Socialistes" convocava unes primeres "Jornades sobre la Recerca" en què els socialistes catalans cercaven respostes vàlides per a definir una línia de política científica pròpia. I ens consta que aquestes jornades d'estudi dels socialistes són les primeres de gran relleu que convoca un corrent polític determinat a casa nostra.

Avui, si de debò comença a palesar-se una nova sensibilitat, des del poder i entre les forces polítiques catalanes, entorn del futur de la ciència a Catalunya, caldrà que no s'oblidi l'opinió que els científics catalans mateixos ja varen expressar en les Conclusions esmentades sobre la recerca en el marc del Congrés de Cultura Catalana. En el primer punt d'aquestes conclusions ja es feia esment de la necessitat de crear un *Consell per al Desenvolupament Científic i Tecnològic* amb poder de decisió política depenent de la presidència de la Generalitat, i, en segon lloc, l'elaboració d'un *Pla General de la Recerca Científica i Tècnica* que comprengués la recerca, tant en el sector públic com en el sector privat. Molts altres aspectes de la problemàtica de la recerca a Catalunya hi foren també abordats.

Si des d'avui, realment, es va traduint en fets aquesta possible i nova sensibilitat dels polítics catalanes sobre la qüestió del futur de la ciència a Catalunya, podrem confiar en el futur amb un relatiu optimisme. Atesa aquesta primera condició política, una segona condició és igualment necessària. Cal també una nova sensibilitat, respecte a la ciència, per part del sector privat. La imminent inauguració del primer Museu de la Ciència, únic en el seu gènere a tot l'Estat espanyol, obert per l'obra social de la Caixa, sembla que és ja un petit signe esperançador, i una iniciativa de gran interès didàctic i recreatiu, lloable en molts sentits. Però el que ens cal de debò, per part dels sectors econòmics i industrials del país, és la creació de centres d'investigació i de desenvolupament tecnològic, coherents amb la tradició industrial catalana iniciada al segle XVIII. Cal també una nova sensibilitat del sector privat sobre la importància i la necessitat que per a ell mateix i per a tota la societat catalana té el fet d'invertir en recerca i tecnologia. La recerca, tothom ho sap, és una inversió a llarg termini, però només les societats que, tard o d'hora, pensen en perspectives de futur, l'assoleixen plenament. I Catalunya, si vol sobreviure amb una entitat pròpia, no pot oblidar ni bandejar aquesta Ventafocs de la societat catalana que continuen essent, encara avui, la nostra Ciència i la nostra Tecnologia.